

Bruxelles, 11. prosinca 2020.  
(OR. en)

13976/20

ENER 492  
RECH 517  
IND 266  
CLIMA 348

#### ISHOD POSTUPAKA

|                  |                                                                    |
|------------------|--------------------------------------------------------------------|
| Od:              | Glavno tajništvo Vijeća                                            |
| Na datum:        | 11. prosinca 2020.                                                 |
| Za:              | Delegacije                                                         |
| Br. preth. dok.: | 13714/20 +COR1                                                     |
| Predmet:         | Zaključci Vijeća pod naslovom „Uspostava tržišta vodika za Europu” |

Za delegacije se u Prilogu nalaze Zaključci Vijeća pod naslovom „Uspostava tržišta vodika za Europu”, koje je Vijeće Europske unije odobrilo pisanim postupkom 11. prosinca 2020.

## **Zaključci Vijeća**

### **Uspostava tržišta vodika za Europu**

#### **VIJEĆE EUROPSKE UNIJE**

##### **1. PODSJEĆAJUĆI NA SLJEDEĆE:**

- 1.1. Europsko vijeće na sastanku 12. prosinca 2019. potvrdilo je cilj da EU do 2050. postane klimatski neutralan. S time u vezi primilo je na znanje komunikaciju Europske komisije o europskom zelenom planu, čiji je cilj da Europa do 2050. postane prvi klimatski neutralan kontinent koji se prelaskom na kružnije gospodarstvo bori protiv gubitka bioraznolikosti i onečišćenja te reformira rasipnu uporabu resursa.
- 1.2. Ratifikacijom Pariškog sporazuma EU i njegove države članice složili su se da će podnijeti nacionalno utvrđene doprinose za brzo smanjenje svojih emisija stakleničkih plinova kako bi se porast globalne temperature ograničio na razinu koja je znatno niža od 2 °C iznad razine u predindustrijskom razdoblju, te da će istodobno nastaviti poduzimati napore da se porast temperature ograniči na 1,5 °C.
- 1.3. U Zaključcima Vijeća od 25. lipnja 2019. o budućnosti energetske sustava u energetskej uniji kojima bi se osigurala energetska tranzicija i ostvarivanje energetske i klimatske ciljeve do 2030. i nakon toga naglašava se razvoj i uporaba sigurnih i održivih tehnologija s niskom razinom emisije ugljika kojima se doprinosi dekarbonizaciji, promidžba sektorskog povezivanja i sektorske integracije, uklanjanje regulatornih prepreka te potreba za procjenom potencijala vodika, osobito iz obnovljivih izvora, kako bi se u dekarboniziranom energetske sustavu na najbolji način iskoristila postojeća plinska infrastruktura u EU-u.

- 1.4. Sve je veći broj i sve izraženija ambicioznost najnovijih nacionalnih strategija država članica za vodik i regionalnih inicijativa za vodik te je važno provesti usklađenu i komplementarnu strategiju na razini Unije.
- 1.5. Komunikacijama Europske komisije o strategiji EU-a za integraciju energetskeg sustava te o strategiji za vodik za klimatski neutralnu Europu nastoji se izgraditi integrirani energetski sustav pogodan za postizanje klimatske neutralnosti te se daju obrisi plana za vodik za EU, koji, među ostalim, sadržava ciljeve unapređivanja i uvođenja elektrolizatora, poboljšanja troškovne konkurentnosti vodika, osobito vodika proizvedenog elektrolizom, odgovarajući program ulaganja, prijedloge za jačanje ponude i potražnje te elemente tržišnog i infrastrukturnog okvira. Sve je to uključeno u cjelovito viđenje potencijalâ za postizanje snažnijih sinergija između nositeljâ energije i sektorâ krajnje potrošnje.
- 1.6. U Inicijativi za vodik, pokrenutoj u Linzu, koju su u rujnu 2018. podržale sve države članice i Europska komisija te velik broj ključnih aktera u području energetike i industrije, ističu se potencijali održive tehnologije vodika za dekarbonizaciju mnogih sektora, za energetski sustav i za dugoročnu energetske sigurnost EU-a.
- 1.7. Cilj je europskog saveza za čisti vodik unaprijediti paneuropsku suradnju putem otvorenosti, partnerstva, uključivosti, raznolikosti i transparentnosti te proširiti vrijednosni lanac za vodik diljem Europe uspostavom čvrstog portfelja projekata usredotočenih na postizanje klimatski neutralne Europe.
- 1.8. Uloga Zajedničkog poduzeća za gorive ćelije i vodik izvrstan je primjer javno-privatnih partnerstava u vrijednosnim lancima za vodik, nadasve u području istraživanja, tehnološkog razvoja i demonstracija.

- 1.9. U Izvješću Europske komisije o stanju energetske unije za 2020. razvidna je potreba za suzbijanjem opaženog smanjenja ulaganja u istraživanja i inovacije u području tehnologija čiste energije kako bi se usredotočenošću na industrije i inovatore u EU-u koji će razviti potrebne čiste tehnologije i u stanju su ih promicati u cijelom svijetu ojačao dugoročan potencijal održivog rasta.
- 1.10. Strateški forum za važne projekte od zajedničkog europskog interesa odabrao je lanac „tehnologije i sustavi vodika” kao jedan od strateških vrijednosnih lanaca koji su suštinski važni za unapređivanje buduće konkurentnosti i održivosti EU-a.
- 1.11. Nacionalni energetske i klimatski planovi imaju središnju ulogu u gospodarskom oporavku i utvrđivanju prioriteta u pogledu budućih ulaganja potrebnih za postizanje energetskih i klimatskih ciljeva EU-a do 2030. te potrebnih za ostvarivanje cilja da EU do 2050. postane klimatski neutralan.
- 1.12. Cilj je inicijative „Čista energija za otoke EU-a” pospješiti energetske tranzicije na europskim otocima.

## 2. PREPOZNAJUĆI SLJEDEĆE:

- 2.1. Sa svojim unutarnjim energetskim tržištem, uključujući zakonodavstvo u području energetike, a osobito paket „Čista energija za sve Europljane”, EU je u dobrom položaju i može zajamčiti tržišno natjecanje, bolje prihvaćanje mjera za energetske učinkovitost, uporabu energije iz obnovljivih izvora i poboljšanu energetske sigurnost u Europi te dokazati svoju predanost borbi protiv klimatskih promjena, poštujući pritom odluke država članica o načinu rješavanja pitanja energetskog siromaštva i njihovu suverenu odluku o kombinaciji izvora energije.
- 2.2. Energetski sektor imat će važnu ulogu u pogledu doprinosa gospodarskom oporavku Europe nakon pandemije bolesti COVID-19 i on će predvoditi pravedan prijelaz na održiv rast i klimatske neutralnost te iskoristiti prilike i poticaj za osuvremenjivanje i preobrazbu time što će se privatnim i javnim ulagateljima omogućiti da odluke o ulaganjima temelje na tehnologijama potrebnima za osiguravanje prijelaza na dekarbonizirani energetske sustav.

- 2.3. Mjere za uštedu energije i energetske učinkovitost, izravna uporaba obnovljivih izvora energije te elektrifikacija, osobito iz obnovljivih izvora, učinkovite su i isplative mjere kojima se ostvaruje znatan pomak prema klimatskoj neutralnosti u svim relevantnim sektorima.
- 2.4. Postoje područja uporabe goriva u prometu i industriji (među ostalim kao sirovina) koja je teško dekarbonizirati na neki drugi način osim njihovo zamjenom s vodikom ili gorivima, sirovinama ili kemikalijama na bazi vodika.
- 2.5. Proizvodnja vodika elektrolizom, osobito ako se upotrebljava električna energija iz nestalnih obnovljivih izvora, može imati dodanu vrijednost za učinkovit i stabilan rad elektroenergetskog sustava te se njome mogu osigurati dugoročne mogućnosti za pohranu energije i dodatna fleksibilnost za uravnoteženje tržišta i sustava, uz druge mogućnosti u pogledu fleksibilnosti, kao što su upravljanje potražnjom za energijom i pohrana električne energije.
- 2.6. Potrebno je dodatno poticati buduća ulaganja u dekarbonizaciju i osigurati ravnopravne uvjete za njih, među ostalim u okviru revizije sustava EU-a za trgovanje emisijama i relevantnih pravila EU-a o državnim potporama.
- 2.7. EU je predvodnik u području istraživanja i razvoja tehnologija povezanih s energijom iz održivih izvora, primjerice elektrolizatora, industrijskih inovacija i uporabe vodika, a to su važni preduvjeti za dekarbonizaciju brojnih energetski intenzivnih industrija i nekih sektora prometa na način da se u okviru novih investicijskih ciklusa prijeđe na vodik, po mogućnosti iz obnovljivih izvora, kao sirovinu, gorivo ili bazu za sintetske plinove ili tekućine.
- 2.8. Postoji širok raspon primjena vodika i vodikovih derivata u slučajevima u kojima njegova izravna uporaba nije moguća, no, s obzirom na trenutačno visoke troškove i ograničenu dostupnost vodika, prednost bi trebalo dati područjima koja su već blizu komercijalnoj održivosti, u kojima je uporaba vodika i vodikovih derivata energetski učinkovita te se njome doprinosi smanjenju emisija i u kojima se mogu izbjeći znatni učinci ovisnosti (*lock-in effect*), odnosno u kojima dekarbonizaciju nije moguće ostvariti drukčije.

- 2.9. Lokalni klasteri za vodik, kao što su „doline vodika”, učinkovito su polazište za uvođenje sigurnih i održivih tehnologija vodika s niskim emisijama ugljika i njihovu opsežnu primjenu te istodobno čine primjerene ekosustave za iskorištavanje potencijala vrijednosnih lanaca EU-a.
- 2.10. Međusobno povezana infrastruktura za prijenos i skladištenje plina u EU-u, prema potrebi, pruža niz budućih mogućnosti za prijenos vodika.
- 2.11. Različiti modaliteti transporta vodika te grupirani pristupi proizvodnji i potrošnji mogu se pokazati učinkovitima i izvorom pouzdanih mogućnosti za skladištenje i opskrbu, među ostalim ukapljenog vodika ili vodika sadržanog u drugim nositeljima energije.
- 2.12. Postoje različite sigurne i održive tehnologije za proizvodnju vodika s niskom razinom emisije ugljika koje doprinose brzom dekarbonizaciji.
- 2.13. Naglasak bi trebao biti na vodik iz obnovljivih izvora s obzirom na njegovu ključnu ulogu u ostvarivanju cilja dekarbonizacije, a pri daljnjem planiranju i uvođenju dodatnih kapaciteta za energiju iz obnovljivih izvora u obzir će trebati uzeti dodatnu potražnju za obnovljivom energijom koja proizlazi iz uvođenja vodika iz obnovljivih izvora.
- 2.14. S pomoću dodane vrijednosti potpore brzom povećanju kapaciteta za proizvodnju vodika u EU-u i diljem svijeta postižu se ekonomije razmjera za uspostavu konkurentnog i likvidnog tržišta te privlače potrebna ulaganja.
- 2.15. Mogućnostima za iskorištavanje znatnih potencijala energije iz obnovljivih izvora u EU-u i u zemljama koje nisu članice EU-a ne širi se i ne diversificira se samo europska baza za opskrbu energijom, već se stvaraju i nova tržišta za izvoz tehnologija i pomoć trećim zemljama u njihovoj energetskej tranziciji.
- 2.16. Hvatanje i skladištenje ugljika te hvatanje, uporaba i skladištenje ugljika mogu imati ulogu u dekarbonizaciji u državama članicama koje se odlučuju za tu tehnologiju, osobito s obzirom na to da su emisije iz proizvodnih procesa neizbježne, kao i na privremenu dopunu proizvodnji vodika iz obnovljivih izvora za povećanje tržišta vodika.

### 3. OSLANJAJUĆI SE NA:

- 3.1. Nacionalne energetske i klimatske planove kao i na namjenske nacionalne strategije za vodik radi utvrđivanja potencijala za ubrzavanje ritma, razmjene najboljih praksi, nalaženja zajedničkih puteva, poticanja regionalne suradnje i usklađivanja mjera na razini EU-a s mjerama država članica, uz uvažavanje njihovih različitih polaznih točaka i potencijala.
- 3.2. Europski mehanizam za oporavak i otpornost i nacionalni planovi za oporavak i otpornost radi potpore zelenoj tranziciji usmjereni na ostvarenje najnovijih klimatskih ciljeva Unije do 2030. i usklađenost s ciljem klimatske neutralnosti EU-a do 2050. poticanjem ulaganja u stvaranje vodećih tržišta vodika u Europi i pružanjem potpore državama članicama u povećanju potražnje za vodikom i njegove ponude, čime se nastoji zamijeniti upotreba nositelja energije s visokim emisijama ugljika.
- 3.3. Odredbe paketa „Čista energija za sve Europljane” kojima se nastoje uspostaviti jamstva o podrijetlu za bolju sljedivost vodika iz obnovljivih izvora, poticati uporaba goriva nebiološkog podrijetla iz obnovljivih izvora u prometu te nastojati ostvariti dodatnost, pravednu naknadu za fleksibilnost i usluge sustava, što može pružiti dobro integrirani sektor vodika.
- 3.4. Unutarnje tržište EU-a kako bi se povećala proizvodnja vodika s ciljem zajedničkog postizanja ekonomija razmjera, omogućujući razne poslovne modele, kao i proširila dostupnost energije i opskrba sirovinama, razvile vrste prijevoza i infrastruktura za skladištenje te, prema potrebi, omogućilo potrošačima da iskoriste taj prijelaz na druga goriva.

- 3.5. Novu industrijsku strategiju za Europu koju je Europska komisija objavila u ožujku 2020. i koja sadrži inicijative za doprinos dvostrukoj tranziciji i postizanju strateške autonomije uz očuvanje otvorenog gospodarstva, kao i mjere za prioritetno rješavanje i ubrzavanje inicijativa kojima se stvaraju radna mjesta, potiču inovativne aktivnosti i jača konkurentnost, te na pokretanje novog industrijskog foruma u okviru kojeg će se analizirati industrijski ekosustavi i vrijednosni lanci te raditi na zajedničkom preispitivanju, razvoju, ubrzavanju i koordiniranju postojećih inicijativa.
- 3.6. Sustav EU-a za trgovanje emisijama koji se preusmjeruje prema sveobuhvatnom poticanju smanjenja emisija, monetizaciji vanjskih učinaka uz izbjegavanje istjecanja ugljika i osiguravanje konkurentnosti europskih industrija.
- 3.7. Pravila o tržišnom natjecanju koja su uspostavljena u EU-u kako bi se omogućio razvoj učinkovitih vrsta skladištenja i prijevoza te, prema potrebi, mogućnosti u vezi s infrastrukturom.
- 3.8. Pravni okvir i načela unutarnjeg energetskog tržišta EU-a radi osiguravanja tržišnog natjecanja, pristupačnih cijena i sigurnosti opskrbe kao temelja za razvoj prilagođenog pristupa regulaciji sektora vodika i poticanje likvidnog i konkurentnog tržišta vodika u EU-u.
- 3.9. Prilike za prenamjenu postojeće međusobno povezane europske mreže za prirodni plin i infrastrukture za njegovo skladištenje koje bi mogle osigurati osnovu za razvoj transeuropske infrastrukture za vodik koju treba razvijati na održiv, troškovno učinkovit i koordiniran način u odnosu na glavne centre za proizvodnju i potrošnju, ovisno o slučaju, uz uvažavanje činjenice da klasteri za vodik predstavljaju neposrednu kratkoročnu i srednjoročnu mogućnost za uvođenje rješenja temeljenih na vodik.



- 3.10. Međunarodne vrijednosne lance, nadovezujući se na pouzdane trgovinske partnere i rute te na dostupnu međunarodnu suradnju i partnerstva izvan Europe kao potencijala za troškovno konkurentni vodik iz obnovljivih izvora, ujedno doprinoseći ostvarivanju napretka u tehnologijama povezanim s energijom iz obnovljivih izvora u tim zemljama, te štiteći ravnopravne gospodarske i okolišne uvjete za europsku proizvodnju vodika.
- 3.11. Instrumente suradnje kojima se omogućuju opsežni prekogranični zajednički investicijski projekti, kao što je to slučaj kod važnog projekta od zajedničkog europskog interesa u području vodika ili se na temelju Direktive o obnovljivoj energiji 2018/2001 iskorištavaju zajednički pozivi na dostavu ponuda za proizvodnju vodika iz obnovljivih izvora, te se upotrebljava potpora koju Komisija pruža tom procesu tako što koordinira napore, daje smjernice i uzima u obzir poteškoće pri uspostavi tržišta vodika, uz očuvanje međunarodne konkurentnosti.
- 3.12. Nove oblike partnerstava s međunarodnim privatnim i javnim dionicima kako bi se uspostavio portfelj projekata održivih ulaganja duž vrijednosnog lanca za vodik, primjerice u okviru Misije za inovacije (*Mission Innovation*) i ministarskog foruma za čistu energiju (*Clean Energy Ministerial*), kao i na suradnju u međunarodnim institucijama, prema potrebi, kao što su Međunarodna agencija za energiju (IEA) ili Međunarodna agencija za energiju iz obnovljivih izvora (IRENA).
4. UTVRDILO JE POTREBU ZA:
- 4.1. Intenziviranjem rada Europske komisije i država članica na sektorskoj integraciji, uključujući povećanje energetske učinkovitosti, izravnu elektrifikaciju te ulogu i doprinos vodika, osobito iz obnovljivih izvora, dekarbonizaciji, oporavku i konkurentnosti.
- 4.2. Održivim i troškovno učinkovitim brzim proširenjem tržišta za vodik na razini EU-a kojim se osobito ciljaju oni sektori koje je teško dekarbonizirati drugim sredstvima dok se krivulje učenja upotrebljavaju kako bi se postupno poboljšala troškovna učinkovitost.

- 4.3. Aktivnim razvojem potencijala EU-a u pogledu vodika iz obnovljivih izvora koji se proizvodi iz električne energije, osobito iz troškovno najučinkovitijih obnovljivih izvora.
- 4.4. Poticanjem privatnih ulaganja, među ostalim putem postojećih financijskih institucija, fondova i instrumenata EU-a kao što su Europska investicijska banka, plan ulaganja za održivu Europu, inovacijski fond, europski strukturni i investicijski fondovi i instrument za povezivanje Europe, kao i osmišljavanjem inovativnih instrumenata poput ugovora za kompenzaciju u pogledu ugljika (*Carbon Contracts for Difference*) kojima se doprinosi cilju klimatske neutralnosti EU-a do 2050.
- 4.5. Razvojem vizionarskog i ambicioznog plana i strategije za klimatsku neutralnost u sektorima krajnje potrošnje u pogledu vodika kao i njegovih derivata, poštujući sektorske i regionalne pristupe i zahtijevajući fleksibilna rješenja politika, čime se doprinosi cilju klimatske neutralnosti EU-a do 2050.
- 4.6. Procjenom infrastrukturnih mogućnosti uvažavajući različite obrasce uvođenja s obzirom na učinkovitu i pristupačnu opskrbu domaćim i, prema potrebi, uvezenim vodikom i njegovim derivatima te procjenom posljedica na oblikovanje regulatornog okvira i okvira za tržišno natjecanje.
- 4.7. Utvrđivanjem integriranog pristupa planiranju mreže za sve nositelje energije, uzimajući u obzir proizvodnju, prijevoz, skladištenje i uporabu, koristeći se, po mogućnosti, prenamijenjenim infrastrukturama EU-a za prijevoz vodika, uz uvažavanje načela supsidijarnosti.
- 4.8. Procjenom specifičnih rješenja za trenutačno slabije povezane, periferne ili izolirane regije, poput otoka, radi razvoja održivog tržišta vodika i s time povezane infrastrukture.
- 4.9. Aktivnim iskorištavanjem pozitivnih vanjskih učinaka domaće proizvodnje vodika iz obnovljivih izvora u svrhu integracije sustava jačanjem potencijala za učinkovitost i fleksibilnost uz izbjegavanje zagušenja mreže, čime se omogućuju veći udjeli proizvodnje iz obnovljivih izvora.

- 4.10. Procjenom zahtjevâ u pogledu okvirâ modela tržišta za transparentno, konkurentno i likvidno tržište vodika, pri čemu se jamči cjelovitost unutarnjeg tržišta plina i električne energije, kao i pravedne mrežne tarife te se omogućuje fleksibilnost poslovnih modela.
- 4.11. Odgovarajućim uvažavanjem potporne uloge koju ima određivanje cijena ugljika, pri čemu se osiguravaju ravnopravni uvjeti i međunarodna konkurentnost.
- 4.12. Osiguravanjem ravnopravnih uvjeta za sve sektore i nositelje energije u pogledu naknada za upotrebu mreže, poreza i pristojbi.
- 4.13. Promicanjem ulaganjâ u istraživačke i inovacijske projekte na europskoj, nacionalnoj i regionalnoj razini kojima se nastoji iskoristiti potencijal vodika radi povećanja učinkovitosti i poticanja sinergija europskih, nacionalnih i regionalnih programa, čime se doprinosi cilju klimatske neutralnosti EU-a do 2050.
- 4.14. Uzimanjem u obzir investicijskih ciklusa u energetske i industrijskim sektorima kako bi se izbjegli učinci ovisnosti (*lock-in effect*) i nepovratna ulaganja.
- 4.15. Pružanjem mogućnosti izbora potrošačima putem otkrivanja informacija o podrijetlu plinova, njihovu otisku CO<sub>2</sub> i otisku drugih stakleničkih plinova tijekom cijelog životnog ciklusa, uključujući prijevoz, kao i modalitetu njihove proizvodnje i općoj kombinaciji izvora energije, pri čemu se nastoji utvrditi standard EU-a i osigurati sljedivost duž cijelog vrijednosnog lanca oslanjanjem na napore prethodno poduzete u svrhu standardizacije.
- 4.16. Iskorištavanjem potencijala za domaću proizvodnju vodika, uz dodatno produbljivanje međunarodne suradnje u području vodik, te jačanjem napora za proizvodnju i, osobito, omogućivanjem uvoza vodika iz obnovljivih izvora, osobito u slučaju kada partneri raspolažu velikim potencijalima u području energije iz obnovljivih izvora, čime se rješava cjelokupni vrijednosni lanac i nastoji ostvariti globalno, konkurentno, likvidno i održivo tržište vodika, uz smanjenje ovisnosti o uvozu.

## 5. POZIVA EUROPSKU KOMISIJU DA:

- 5.1. Učvrsti položaj Europe kao predvodnice u inovacijama i industrijskoj konkurentnosti tako da potpuno iskoristi potencijal europskog istraživačkog prostora (EIP), ojača partnerstava i osigurava odgovarajuća sredstva za istraživanja, razvoj i uvođenje potrebnih tehnologija te olakša ulaganja, među ostalim revizijom pravila o državnim potporama.
- 5.2. Nastavi s razradom i operacionalizacijom strategije EU-a za vodik te razloži put prema ostvarenju ciljeva iz plana s pomoću zajedničkih programa i na troškovno učinkovit način te uz uvažavanje prioriteta koji se odnosi prvo načelo energetske učinkovitosti, izravnu uporabu obnovljivih izvora energije i elektrifikaciju, osobito iz obnovljivih izvora.
- 5.3. Podupre i olakša suradnju država članica u pogledu strateških vrijednosnih lanaca, posebice osmišljavanjem jednog ili više važnih projekata od zajedničkog europskog interesa u području vodika, te se pobrine za redovito izvješćivanje Vijeća o napretku takvih važnih projekata u vezi s vodikom i Europskim savezom za čisti vodik i pruži smjernice o tome kako tumačiti pravila EU-a o državnim potporama, osobito u pogledu članka 23. Komunikacije (2014/C 188/02).
- 5.4. Izradi sveobuhvatan okvir za klasifikaciju i certifikaciju za plinovite nositelje energije, među ostalim za vodik i njegove derivate, iz domaće i uvezene proizvodnje, kojim su obuhvaćene informacije o održivosti te otisku CO<sub>2</sub> i otisku drugih stakleničkih plinova tijekom cijelog životnog ciklusa, uključujući prijevoz, kao i o vrsti njihove proizvodnje i općoj kombinaciji izvora energija, te osigura njihovu sljedivost.
- 5.5. Razvije pouzdanu i provedivu metodologiju Unije koju treba primjenjivati ako se električna energija rabi za proizvodnju tekućih i plinovitih goriva nebiološkog podrijetla iz obnovljivih izvora za upotrebu u prijevozu na temelju odgovarajućih kriterija, uključujući kriterije dodatnosti, kako je predviđeno u Direktivi 2018/2001 o obnovljivoj energiji.

- 5.6. Razloži pristupe kojima se izbjegavaju nepovratni troškovi ulaganja i osigurava da učinci ovisnosti (*lock-in effect*) ne ometaju tranziciju.
- 5.7. Uzme u obzir mogućnost za poboljšanje sigurnosti opskrbe iskorištavanjem proizvodnih potencijala EU-a, daljnjom diversifikacijom mogućnosti uvoza i sveukupnim smanjenjem ovisnosti o uvozu, uz uvažavanje pouzdanosti postojećih partnerstava u području energetike.
- 5.8. Potiče stvaranje klastera za vodik diljem EU-a, osobito za sektore krajnje potrošnje koje je teško dekarbonizirati te, istodobno, podupire države članice u dugoročnom povezivanju tih klastera, pri čemu se, prema potrebi, povećava potencijal sustava za prirodni plin u smislu njihovog postupnog preoblikovanja u sustave temeljene na vodik.
- 5.9. Poboljša okvir za desetogodišnji plan razvoja mreže kako bi se njime obuhvatili plinoviti vodik kao i učinkovita sučelja za integraciju vodika, plina na bazi metana i planiranje električne mreže.
- 5.10. Iskoristi predstojeću reviziju Uredbe o transeuropskoj energetske mreži (TEN-E) za usklađivanje njezina sadržaja s europskim zelenim planom kako bi se doprinijelo klimatskoj neutralnosti do 2050. i na taj način pružila potpora razvoju namjenske mreže vodika, u slučajevima u kojima je to opravdano pouzdanom i održivom potražnjom, po mogućnosti na osnovi prenamjene postojeće<sup>1</sup> plinske infrastrukture ako je to isplativo rješenje.
- 5.11. Izmijeni Uredbu o energetske statistici kako bi se u energetske statistiku uključio vodik kao pojedinačni proizvod.
- 5.12. Razmotri potpunu ulogu određivanja cijena ugljika i procijeni kako se njome može dodatno doprinijeti razvoju tržišta vodika.
- 5.13. Procijeni kako se poticajima u pogledu poreza i pristojbi omogućuje optimizacija sustava i izbjegavanje pogrešnih raspodjela ulaganja.

---

<sup>1</sup> Ovaj se tekst odnosi na prenamjenu postojeće plinske infrastrukture. Time se ne prejudicira moguća prenamjena plinske infrastrukture koja je u fazi razvoja ili planiranja, uključujući one projekte kojima je dodijeljen status projekta od zajedničkog interesa, te bi potrebnu pozornost trebalo posvetiti državama članicama koje nisu povezane s transeuropskom plinskom mrežom.

- 5.14. Dobro iskoristi glavna načela unutarnjeg energetskog tržišta kako bi se zajamčili konkurentnost i uravnoteženi signali za ulaganja pri razvoju svrsishodnog pristupa regulaciji tržišta vodika u nastajanju.
- 5.15. Na odgovarajući način vodi računa o međudjelovanju različitih dijelova energetskog sustava, iskorištavajući na najbolji način učinke uzajamne potpore među sektorima vodika i električne energije te podupirući učinkovitost i stabilnost mreža.
- 5.16. Zajedno s državama članicama produbljuje međunarodnu suradnju i razvija tržišta za europske tehnologije i sirovine, među ostalim i u pogledu vrijednosnih lanaca, trgovinskih ruta i zajedničkih globalnih standarda, što uključuje okolišne standarde i certificiranje, kao i za trgovinu među državama članicama s provozom kroz treće zemlje.
- 5.17. Osigura, među ostalim s pomoću normi i tehničkih standarda, interoperabilnost sustavâ za skladištenje i prijevoz prirodnog plina, kao i sustavâ za skladištenje i prijevoz vodika, među ostalim sustavâ od prekogranične važnosti i sustava povezanih s trećim zemljama.
- 5.18. Pri reviziji smjernica o državnim potporama za energetiku i okoliš u obzir uzme ove Zaključke Vijeća, čime se doprinosi ostvarenju klimatske neutralnosti EU-a do 2050., na način kojim se izbjegava nepotrebno narušavanje tržišnog natjecanja i smanjuje rizik od utrka za subvencijama među državama članicama.
-